

74498
A. 2906

Pahased

Naabrid.

Jakob Liiw'i
kirjastus.

Jakob Liiw'i kolmejärguline
näitemäng. ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧

Johan Liiw'i sellesama
nimelise jutukese ainetel.

Hind 20 kop.

Jurjewis - Tartus, 1906.
Georg Zirk'i trükk.

Pahased naabrid.

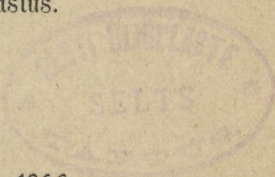

Jakob Liiv'i kolmejärguline näitemäng.
Johan Liivi sellesama nimelise jutukese ainetel.

Jakob Liivi kirjastus.

Jurjewis — Tartus, 1906.
Georg Zirk'i trükk, Rüütli uul. 24/26.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

24574

Tegelased.

Jaak, wallawanem ja kaupmees.

Hain }
Kusti } Jaagu pojad.

Enn, Pääkohtumes.

Keet, Ennu naene.

Miina, nende tütar.

Jaak, nende poeg.

Ants, Ennu-pere sulane.

Kulli-Jüri, küla pois.

Pääle nende ringmängu mängijad.

Siimu-Peedu.

Pupsu-Madu.

Dru-Kadri.

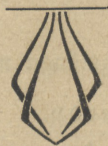
Lalli-Anu.

Kalda-Leenu.

Tähendus: Selle tüüi etendamise loa eest tuleb
igakord 2 rubla firjanikule maksta.

Adress: **Wäike-Maarja**, чрезъ ст. АССЪ.

Esimene waatus.

Küla wainul on õunapuud, kaew ja tänawa aed. Jaagul ja Ennul on rebe-riided seljas, ringmängu-mängijatel wõimalikult rahwariided. Kustil ja Jassil on kaestotid kaelas ja pasunad kaenla all.

Esimene etendus.

Kusti ja Jassil.

Kusti (lõigub nuuga ja hüüab): Uiahuu! Uihuu!

Jassil (talles): Ujame õige koerad purelema, Kusti!

Kusti: Mis sa mögad, Jassil?

Jassil: Näe, ei tohi . . . kardab! Küll meie Luks teie Murile näitaks, kuidas Luksas õlut teeb!

Kusti: Teie Luks ka mõni koer, nagu Kabala-Mardi rahafott!

Jassil: Mis asi see teie Murigi on? Meie Ants ütleb: „Kui teie Murile küünla kõhtu põlema paneks, jaoks hää laterna.“

Kusti; Meie Ants ütleb . . . Meie Ants
Waata, Ants wõtab teie Miina ära, siis tulewad meie fauna elama. Wot meie Ants . . . Kas kuuled, Jassil?

Jassil: Wõtku! Meie Miina teie Ainole ei lähe. Näe . . . ei lähe, ei lähe jah! Meie Luks on ifka

koer, hästi walju hambaga, aga teie Muri logar-
dil fondid püsti, nagu Utsauna-Kaie kitsel.

Kusti: Aga meie Punu, waata, kus härg! Teie
Küüt nagu Ultaguse mehe leiwamärk.

Jasfi: Kui ifka sarwed teie Punule kõhu alla lööb,
siis on Punul jalad wastu taewast ja keel suust
väljas.

Kusti: Kuule, Jasfi, katsu et sul enesel jalad püsti
ei ole!

Jasfi: Eks sa katsu! Kaeban emale ära, waata,
mis sa siis saad!

Kusti: Mis ma siis õige saan? Nagu mina sinu
ema õige kardaksin?

Jasfi (edasi minnes): Waata, Kusti, mis mina leitsin!
Glusa, punase õuna . . .

Kusti (järele minnes): Sun siia! See on minu oma.

Jasfi (peidab õuna selja taha): Ei anna! Ega see õuna-
puu teie oma rohkem ei ole kui meie oma.

Kusti: See on meie õunapuu. Meie jah, küll sa
näed! Waata, tüügas on meie maa fees!

Jasfi: Aga ofsad on jälle meie põllu kohal ja õun
oli meie maa pääl. Waata, Kusti, siit lähed piir!
Kas näed?

Kusti: Ära suurusta ühtegi! Kui meie isa kohtusse
kaebab, siis on õunapuu meie. Kohtumõistjad on
kõik meie isa sõbrad.

Jasfi: Kas tead, Kusti, meil on kodus suur poti
täis mett, mune ja wõid kui palju. Kui isa selle
linna ahukasfile wiib, siis on õunapuu meie.

Kusti: Waata, meie isa rääkis, et Utsu-Wiiu selle
mee poti teie isale kohtumõistmise eest toonud.

Jasfi: Kuule, Rusti, teie isa waletab ja meie Ants ütleb, et ta ka warastab.

Rusti: Teeb, mis ta teeb, aga õunapuu on ikka selle oma, selle maa sees juurikas kasvab.

Jasfi: Näri siis juurika küljest, sest latw on meie oma; lehedgi langewad meie maa pääle.

Rusti: Söö siis lehti, nagu fits, kui nad teie omad on!

Jasfi: Ei söö — õuna söön! (Lakkab õuna hammustama.)

Rusti: Kas annad õuna süia?

Jasfi: Ei anna!

Rusti: Waata, mis sa saad! Õun süia! (Lakkab Jasfi maha ja kisub õuna küest ära.)

Jasfi (tõuseb nuttes üles): Uu—uu—uu! Raeban emale ära — ei jäta aga mitte!

Rusti (läheb õuna süües eemale): Raeba kui tahad! Kes see kardab? . . . (Reet tuleb teiselt poolt.)

Teine etendus.

Reet, Jasfi ja Ants.

Reet: Mis sa nutad, Jasfi?

Jasfi: Ja — Rusti lõi mind maha ja fiskus minu käest ilusa punase õuna ära, mis ma õunapuu alt leidisin. Näe, kus sööb nüüd õuna! Sõimas mind ja kõif . . .

Reet (Rustile rahkat näidates): Dota aga! Dota sa, Jaagurahwa sänikael! Ma tahan pääkohtumehetele kõnelda, küll ta su mõneks päewaks puuri pistab! Ära nuta, Jasfi, küll isa wiib Rusti kohtusse! (Rusti lõpetab õuna söömise ja puhub pasurak.) Ah tema ei

ujugi, mis mina räägin? Küll ja tulewal reedel walla kunturis teisi lugusid laulad? Ennäe ikka, ennäe raibet, kelle pärast inimene ennast peab pa-handama? Mispärast Kusti sind löi?

Jas si: Ta Tahtis seda õuna, mis ma õunapuu alt leidfin, omale saada.

Keet: Mis õigus temal siis selle õuna kohta rohkem on, kui sinul?

Jas si: Kusti ütleb, et see õunapuu peab nende oma olema ja käskis mind lehti süüa.

Keet: Dodaflu! Täna räägin isale, et ta kohtusfe läheb, siis näeme, kelle see õunapuu on! Waata, Kusti ei tohi tulewal aastal mitte lehtegi enam wõtta!

Jas si: Kaebame kõik isale! Kusti ütleb, et meie isa selle meepoti, millest sina mull mett sõrmega leimatüfi pääle määrised, kohtumõistmise eest küla-naeste käest olla saanud.

Keet (rustkaga Kustid ühwardades.): Dota ja, sunnik! Küll käsjak sulle tulewal reedel kunturis mett sinkide pääle määrib! Ennäe, ennäe ikka raipeid!

Jas si (ema warjuft Kustile rustkat näidates): Dota ja nüüd! Waata, mis ja saad, õunawaras!

Keet: Waata aga, Jasfikene, ilufasti loomade järele, ma kaeban isale kõik ära! Kusti peab mehise nahatäie saama! Kui ja karjaga koju tuled, saad jälle mett leiwa pääle.

Jas si: Aga, ema, ega ja enam sõrmega mett leiwa pääle ei määri?

Keet: Ei määri, ei määri! . . . Mine ära loomade juurde! Kella-hääled kuulduwad juba üsna kaugel.

J a s s i: Lähen kobe. Küll Kusti nüüd saab! (Läheb.)

K e e t: Ennäe ikka, ennäe hullusid, kellega inimene on kimpu juhtunud! Kõvernina teotab Miinat, ristib teisele kõikjugujeid sõimunimesid ja teeb pilkelaulusid, mis külapoiste seas juust suhu käib. Nüüd on õunapuul pärast jälle Kusti Jassi seljas. Wana Enn ei kuulegi, nagu see ei oleks tema asigi. Eks ma ütles alati, et Enn on wana tošfikene, ei wõi nüüd Jaaku kõige oma Kõverninaga kohtusse kaewata. Küll ma tal täna filma- ja kõrwa- luugid lahti teen! (Ants tuleb ja jääb aia warju seisma. Keet kõneleb edasi.) Kui ma muud teha ei saa, siis niipalju on mul ometi wõimu, et Miinat kõverninale ei anna; ennem mingu ta wõi mõnele sulasele. (Läheb.)

A n t s (ennast püsti ajades.): See oli mehine sõna! „Ennem mingu ta sulasele . . .“ Tubli! See oli mõistlik! Jal ei taha ma enam perenaesega riielda, et ta pühapäewa hommikul rohkem wõid ei anna. Ah, ah! Säält tuleb Miinakene . . . Jällegi weeämbriid seljas. Mis ta ennast ometi peaks waewama! Selle eest olen ju mina! Küll ma talle kaewu juurde appi lähen. (Hain tuleb teiselt poolt. Ants lasub ennast unesti aia warju.) Kas pole furat lahti! Just kui weetakse teised kofku. Saab ometi kuulda, mis nad räägiwad.

~~~~~

Kolmas etendus.

Hain, Miina ja Ants.

Hain: Kuule, Miina . . .

Miina: Noh, mis siis tahad, Hain?

Hain: Meie peakšime ford õige tõsiselt rääkima.

Miina: Millal meie siis nalja oleme teinud?

Hain: Millal? . . . Mäti. Lase ma aitan sulle wett wõtta.

Miina: Küll ma jaksan isegi. Üks ämber ongi juba täis. Sul ei ole ju aega.

Hain: Ega minugi töö jänes ei ole, et ära jookseb.

Miina: Sinul on tarwis luuletada. Ehk on mõni tüdruk veel ilma lauluta?

Hain: Mis ja nüüd ikka sedawiisi räägid? See oli ju poisikese=põlwe nali. Anna ämber jüa, ma wõtan wett! (Kilub ämbri Miina kätt, kummardab kaenule. Miina wõtab oma ämbriist pihuga wett wiskab Hainule vastu nägu.)

Miina: Niisuguni on nooruse nali.

Hain: Oled ikka wana linalaf.

Miina: Nagu sina wana Kõrwernina.

Hain: Jätame õige niisugused lapsepõlwe rumalusjed kõige oma nimedega sinna, kus nad oliwad. Anna andeks, Miina, mis ma sulle paha olen teinud! Meie nokime üksteist, wahest ehk põlgamegi, aga ise ei tea miks pärast. Oma teades on see ehk nalja pärast, aga sellest wõib kes teab mis wälja tulla. Meie mõlemate wennad, Kusti ja Jasfi, kuulewad meie wastamiisi antawaid kõweraid sõnu ja peawad meid wihameesteks. Nüüd on nad õunapuu all kisguma hakkanud. Ei tea, mis tüli wõib tulla. Kusti jooksis koju kaebama ja minu wana isal läks õige hari punaseks. Sinu ema olla tüli juurde juhtunud ja sääl libedaid sõnu tarwitunud. Küllap temagi meid wiha-wendadeks peab.

Miina: Kelle süü? Ets jeda teinud kõik sina oma laulude ja linalafa riisjetega.

Hain: Anna andeks, Miina! See oli ju lapselik lollus. Sina ristisid mind Kõwerninaks, aga ega minugi nina kõweram ei ole, kui teistel inimestel.

Miina: Kumb enne hakkas?

Hain: See sündis ainult sellepärast, et ma sinust rohkem lugu pidasin, kui kellestgi teisest tütarlapselt ja ära kannatada ei suutnud, kui sa teistest pois- test rohkem lugu pidasid, kui minust. Sa olid siis ja nüüd mulle enam väärt, kui —

Miina: Ja sellepärast wist tegid ka laulu, mis nüüd suust suhu ja wallast walda kajab?

Hain: Ära tuleta seda enam meelde! Anna mulle oma käsi ja ma tunnistan sulle, et sa mulle ammu, ammu juba kallis olid, et ma find —

Ants (jürsku püsti tõustes): Armastan!

Miina: Uih, meie Ants! (Jookseb minema ja jätab ämbriid maha. Hain läheb ka ära.)

Ants (läheb lauldes kaewu juurde.):

Kõwernina naabrite poega,
Beremehe linalakk tütar,
Meist jaab weel wiimaks üks paar.
Uhtsah-tsa, uhtsah-tsah!
Pane pulma jalg alla . . . (Wõtab ämbriid.)

Parajal filmapiisgul juhtusin jaole! Nüüd ometi jättis Miina ämbriid minu hooleks! Temal ei pruugi ennast waewata . . . Waata, selle eest olen mina! Pagana Kõwernina! (Läheb. Eiu tuleb kindlal sammudega ja lasab aia najale. Jaak tuleb natuke aja pärast teiselt poolt.)

Neljäs etendus.

Jaak, Enn, Ants ja Kulli-Jüri.

Jaak: Mis sa wahid sääl aia pääl minu õue? Sina!
Mis sul asja wahtida on?

Enn: Mis sul minu wahtimisega asja on? Ega see
sinu aed ei ole.

Jaak: Keda sa oma rehealt wahtimisega täna näf-
fifid, mis?

Enn: Ja mißpärast sina rehte pekstes minu poole
wahtifid ja nii kõwasti wardaga tagufid, et kõif
ilm käras? Ua! — Sa mõtled, et mina aru ei saa?

Jaak: Ma ütlen sulle, Enn, waata mina ei jätta!

Enn: Mina ka mitte!

Jaak: Hee, kui arwad, et sinuga muidu naljatama
oleksin tulnud, siis ütlen weel kord: Kuule, Enn!
Kas mingi mu wiimane kopikas taskust, frunt ja
pood weel taga järele, aga õunapuud peab minule
saama! Kas kuuled?

Enn: Ja mina ütlen sinule, Jaak: Kui mu jõud
otfas, siis müün weski, kui weski otfas, siis müün
talu, aga kohut tahan ma käia, kas wõi wiimse-
päewani! Saame siis näha, kellel õigus, kellel
mitte; kelle laps õuna wõtta tohib ja kes mitte?

Jaak: Sinu weski lofs kufub muidugi warsti ümber.

Enn: Sinu pood langeb warsti haamri alla.

Jaak: Sinu tütar ei kuule madalasti.

Enn: Sinu pojalt käib lange-tõbi.

Jaak: Mis? Kas tead, mis mees mina olen?
Mina olen wallawanem ja wald on mind selleks
walinud.

Enn: Ja mina jälle pääkohtumees. (Tasamine.) Walla-
wanem — aga kus walla kassa on?

Jaak: Mi-mi-mis ja ütlesid? Wõi mina warasta-
wat walla raha! Waata, sina mõistsid Lutsu-
Wiule meepoti eest õiguse. Kas sa nüüd kuulsid?

Enn: Kuule, Jaak! Oma kõvernina poeg, Hain,
hoia minu tütrest eemale. Ega ma oma tüdru-
kesele tarwis pole kaswatanud, et teda sinu tühja
palja kõwera ninaga pojale sülle wisata. Kuuled!
Sinu poeg ei tohi enam minu tütre järele wah-
tida, temaga kõnelda, ega ise ei tea mis kõif
mõtelda. Saad aru?

Jaak: Heh, hee! Arwad, et sinu linalakk tütar ka
mõni aži on, keda niisugune pois, kui minu Hain,
peaks tahtma. He, heh, oh sa rumal Enn! Nii-
suguseid saaks ta iga sõrme otsa kümme tükki!

Enn: Aga minu tütar sinu pojale ei lähe.

Jaak: Minu poeg sinu tüdrukest ei wõta. (Inimesi ilmub
täli kuulama.)

Ants (Ennust mööda minnes): Anna nüüd hästi peremees,
kui oled andma saanud!

Enn: Sinu poeg ei tohi enam minu tüdrele kiriku-
teel kompeksi anda, ma ei salli seda!

Jaak: Sinu linalakk tütar ei tohi meil enam tant-
simas käi, ega all koplis laulu kõõrutada, kui
minu poeg õues midagi teeb! Seda pane tähele!
(Hobuse kelled hakkawad plagilema.)

Ants (jookstes): Prruu — pruu — pruu! Saadanad
oma kisa, hirmutawad hobused metsa!

Kulli-Jüri (Antsule wastu tulles): Mis sääl nüüd lahti
on?

Ants: Sina küsid veel! Eks ja kuule, wallawanem ja pääkohtumees sõimavad wastamisi, et kõik ilm seljas. Tule aita mul hobused finni püüda! (Lähewäl. Keet tuleb.)

~~~~~

Wiies etendus.

Keet, Jaak ja Enn.

Keet (Ennule): Eks sina, mina ja meie ole ikka Jaagurahwa jalapühkmed. Oled ikka üks pagana tosfikene, nagu ma seda sulle allati olen ütelnud. Ise oled auupäraselt pääkohtumees, lased ennast ja oma tüdart niisugusest sõimata. Sest veel küllalt ei saa, et Kusti Jassit tongib. Sõimab ka veel.

Enn: Näed, sõimab.

Keet: Kinni niisugune mõista! Ise oled pääkohtumees. Kõik küla kuuleb, tunnistusi kui palju!

Jaak: Wares, — kinnimõistja! Mis sina jüta kaagutama tuleb? Kuule, Keet! Katsu oma linalaff kanakarja panna, et sinu kanad mu seemet wälja ei kraabi ja oma kärnkonnal topi suu finni, et ta minu õunu sööma ei tule!

Keet: Enn, kas ja nüüd kuulsid? Kas nüüd kuulsid?! Meie puhata abielu puhas laps! Oh ja, sina wiimane — wiimane — jätis! Ennäe ikka, ennäe Kõweranina kaswatajat! Eks ma ütles, ega mul meest ei ole! Igaüks ütles minu lapse kohta, mis ise tahab. Kas ma ei oleks wõinud enem ferjata, kui sinule tulin.

Enn: Waata, Jaak! Kui sinu hobused veel minu põllule tulewad, siis kohtusse, kohtusse, muud midagi!

J a a k: Kanadel peksan warsti jalad wastu taewast!

K e e t: Ust — ära haugu! Gila kiskus Muri mu sea reie lõhki, ja täna tahad ju ise mulle ninasse karrata. Eks sa näe!

J a a k: Küll ma su põrsaste wurriluud murran!

K e e t: Haista õige minu põrsaste — Seda ma ütlen sulle, E n n: Mitte pastli nõela ei tohi sa enam Jaagu poest osta! Söögu ise oma hapu silku, kui tahab!

E n n: Ma ehitan ise omale poe! Püüa siis tühjas poes kärpseid, kui tahad!

J a a k: Ja mina jälle ehitan westi! Laula siis nälga-suurnud hiirtele nuttu-laulu, kui soowid!

K e e t (Ennu nina all ruskaid kokku tagudes): Enne ei anna ma sulle uusi püksa jalga, kui sa kohtus selle õunapuu omale wõidad ja kärnkonna eest Jaagu istuma paned!

J a a k: Mis sa weel annad? Ennu püksid on amugi su jalas.

K e e t: Auh, auh, auh! Mis sa haugud?

~~~~~

Stunes etendus.

E n d i j e d, H a i n ja M i i n a.

M i i n a: Isa ja ema, mis teie nüüd tühja asja pärast tänawal tülitsete? Näete, külarahwas jookseb teie wastastikku sõimu kuulama.

K e e t: Räägi sina jah! Kõwernina on sinu pää ka kihama pannud. Natugese aja eest olite noffapidi kaewu juures koos. Eks ma näe?

M i i n a: Ema, miks sa täna nõnda räägid?

Hain (Jaagule): Jäta järele, isa! Mis see nüüd on praegu? Kas vähemalt ometi läbi ei saa?

Jaak: No jah! Vinalakk on sind wist ära nõidunud? Glus küll! Wanad riidlewad ja noored teewad kaewu juures kosja kaupa. Seniajani riidlesite nagu koer ja kass. Peaks ma seda weel nägema!

Miina: Tulge ära tupp! Kuulete, küla koeradgi hauguwad teie kisa pääle. Tulge ära! (Tõmbab emakätt pidi oma järele) Lähme!

Enn (järele minnes): Ega see Jaak ei olegi nii häa mees, nagu ta näitab.

Keet: Häa mees? Pärisk metsaline!

Enn: Ta on üksi sellepärast mu sõber olnud, et ma pääkohtumees olen.

Keet: Ta on kõige pahem inimene maa pääl.

Enn: Jumal teab, kuidas ma seda enamini ei näinud? (Lähewad.)

Hain: Lähme ära, isa, tuulamine on alles pooleli.

Jaak: Waata, kaewu ajan ma kawa täis, kui weel ford leian, et sina jääd juures Vinalakaga rääkimas käid. Kuul see sõprus teile nüüd nii ruttu sigis?

Hain: Lähme minema! Sellest tülist on nüüd juba küll. Ennu-rahwas läksiwad ka minema.

Jaak: See on ometi ime asi, et ma alles nüüd näen, mis sugune hirmus inimene Enn on! Tal on kohe niisugune kuri nägu. Niisugune kuri . . . kawal. Ja weel tema Keet! (Lähewad. Ants ja Kulli-Jüri tulewad. Antsul on hobuse-kammits käes.)

Seitsmes etendus.

Jüri ja Ants.

Ants: Waata, see oli Jaagule paras!

Jüri: No oli!

Ants: Nüüd teab kõik küla, et wallalaekas tiifikust põeb.

Jüri: Enn on üks pagana tubli mees: Küsis terve küla kuuldes, kus walla kassa on?

Ants: Miks ta seda siis mitte teha ei wõinud? Laeka põhjas ei ole muud, kui sügawad sooned, mis Jaak wiimaseid kopikaid mööda laeka põhja taga ajades, sinna on kulutanud. Bangu mind weel kahets päewaks pogrissi, nagu mullu tegi kui mu pääraha natuge hiljemaks maksmata jäi. Bangu weel!

Jüri: Noo see oli niisuguse täie mehe kohta, nagu sina oled, häbemata küll!

Ants: Nüüd ta ometi kuulis! Tühi wõtaks neid oma tüliga! Tänaise hommiku ootasin ma suure isuga hää klimbisupi järele, mida perenaene ruffirehtede lõpuks keetis, aga nüüd ei saanud aega kohtu täis süüa. Perenaese wäljaminekul lastsin küll lusikat libedamine kausi põhja kleepide järele kääa, aga sõnad, mis peremees Jaagule ütles, olivad kleepidest magusamad.

Jüri: Oled ikka üks wana maiasmoff.

Ants: Peaks nad igapäew riidlema, siis ei saaks see pagana Kõwernina mahti Miina ümber libitseda.

Jüri: Kuule, Ants, see wäht on julle wist natukene palaw.

Ants: No kurat! Kas mina mees ei olegi? A, ah! Juba Miina lähebgi jälle weeämbritega kaewule. Mis ta ometi ennast peaks waewama? Waata, selle eest olen ju mina! Mine nüüd fina ära, ma tahan temaga täna asja selgeks teha.

Jüri (minnes): Siis oleksid ja päris õnne-Ants.

~~~~~~

Rahelias etendus.

Miina ja Ants.

Miina: Ants, kuhu ja lähed?

Ants: Kuhu? Jaak farjus nii kolelasti, et Kimmel koplis kohkus, kammitja katki lõi ja ära jooksis.

Miina: Mine siis ruttu, muidu läheb hobune Jaagurahwa wäljale! Kas seda pahandust weel tarwis?

Ants: Noh, ega ta säälgi söömata ei ole.

Miina: Ära wiida aega, muidu jooksen ise.

Ants: Lähen kohe, aga enne anna ämbrid siia, et ma wee toa juurde wiin. Ära wäsitä ennast, Miinakene, waata, selle eest olen ju mina!

Miina: Küll ma jõuan isegi wee wiia, aga fina waata, kuhu hobune läks.

Ants: Jõuad — aga wett kaewust wälja winnata ei jõua, sääl peab Kõwernina ifka aitama. Tean küll! See oli paras, et peremees Jaaku ja Kõwernina täna sõnadega õige wihtus.

Miina: Ära fina enam wana suppi uuesti soendama hakka! Oli see sinu meelest ilus, mis nad kõige küla kuuldes rääkiswad? Kõwernina — mis Kõwernina?

Ants: No noh, Linalaka linnufene, see nimi on ju Hainule sinu enese ristitud.

Miina: Olid sina waderiks juures? Katsu et sa lähed, kuhu tarwis minna on!

Ants: Ära seisa ühtigi Kõwernina eest! Perenaene sind ju temale ei anna. Ta lubas sind ennem sulasele anda, ja tead, Miinakene, see olen ju mina.

Miina: Ants, ära ole loll! (Käheb ämbritega kaewu poole.)

Ants (ähwardades): Küll ma selle pagana Kõwerninale pussi mängin, tulgu ta weel meile tantsuma! Seni ajani nagu koer ja kass, aga nüüd hakkab juba eestseisma! (Köõb wastu rinda.) No, selle eest olen mina! (Käheb teisele poole ära.)

Ühetjas etendus.

Hain ja Miina.

Miina (kaewu juures): Oh sa rumal Ants! Ma saan aru . . . Noh, kui ka Hain terwe maailma Kõwernina peaks olema, siisgi on tema ja Antsu wahel waks wahet.

Hain (tuleb Miina juurde kaewule): Miina! Kas oled kurb, oled minu pääle pahane?

Miina: Hain, ära tee tüli weel suuremaks. Mine, mine, et wanemad meid ei näe! Mine koha!

Hain: Ma ei karda ühtegi tüli: Wanemad on wiha-waenlaseks saanud ja minu kohus on neid lepitada. Küll oli walus kuulda, kuidas meie isad

vastamisi sõimlesivad ja meie eneste pandud nimelega ka meid sekku fiskuſivad. Kas jeda peaks tarmis olema?

Miina: Ennem oleksin ma enesele ämbri täie külma wett kaela walada lastnud, kui jeda kõik kuulma pidin. Sinuga ei lepi ma eladesgi!

Hain: Waata, Miina, meie peame selle kõik jälle hääks tegema! Kas tead, mis nõuu minul on? (Jaak tuleb suuri kiwi süles taskides ning laſeb seda kukkuda. Ants tuleb teiselt poolt.)

~~~~~

Kümnes etendus.

Jaak, Enn, Ants ja Hain.

Jaak (kiwi weeretades): Äh, äh! Jälle koos, — jälle: Mis sa tahad ära teha? Äh, äh! Ma ei ole, enam mees, ei ole wallawanem, kui ma oma lubamist ei täida. Äh, äh! Ennu rahwa kaewu tee panen finni . . . finni panen jah . . . et mu pere — mu Hain selle nõia, — selle Pinalaka selle — selle tüdruku — selle tüdrukulipakaga enam kofku ei saa!

Ants: Peremees, peremees tule wälja! Jaak ajab meie kaewu kiwa täis!

Jaak: Täis, täis ajan jah! Sinu ajan täis . . .

Enn (tülles): Kuule, Jaak, ära sa tee, et mu kannatus otſa löpab! Kas sa otſid õige otſa wõi? Mitte ainuſt tuletiku ei tohi sa kaewu wiſata! Kas kuuled? See kaew on meie mõlemate oma! Kas kuuled?

Ants: Kuule, peremees, mõta aia päält roigas ja wala talle kuradile üks!

Jaak: See on minu kaew, minu maa sees, nagu õunapuugi, ja mina wõin sellega teha, mis ma ise tahan! Äh, äh! (Meeretab kivi edasi.) Kinni panen tee . . . Kinni!

Ants: Waata, peremees, ta ei pane sind tähelegi! Kas sa sedawiisi jätab?

Jaak: Äh, äh! Nüüd on ju sulane ka abiks! No jah, wäimees peab ikka äiataati aitama!

Enn: Keda sa näägutad? Keda sa torgid? Keda sa paaritad? Keda? Keda sa — Ma tahan — (Astub aia päält roigast wõtma.)

Ants: Tõmba kohe!

Jaak (jätab kiviweeretamise seisma, tõmbab maast teiba ning ajab ennast kirgeks): Tule, tule siia, ma tahan sulle näidata!

Ants: Peremees, kas sina niisugusti kardad?

Hain (Jaagu poole tules): Jäta järele, isa! Jäta järele! See on ju poisikeste tegu.

Jaak: Ah siis mina peaksin neid kartma!? Ja sina käid kaewu juures niisuguse lipakaga nõuu pidamas! Linalakk on sind ära teinud, — ära teinud, muud midagi! Ära nõidunud, kõrwuni sees . . .

Ants: Ja sina lased oma tüdart sedawiisi teotada! Mõta sina wanamees, küll mina sarjan Hainu ladwast kinni! Kas meie neid kardame?

Jaak: Hain, lähme teeme, nii et puru taga!

Hain: Löö mind! Anna need hoobid minule, mis sa praegu Ennule annaksid! Kuule, naabri pere-

mees, ega sa ometi oma sulase käsualune ei ole,
et tema sind mõib teisi tapma sundida ?

J a a k: Jälle mul mõned tapjad!

H a i n: Kuule, isa, mitte päewa ei wiibi ma enam
sinu katuse all, kui teie käsitsi kiskuma lähete! Seda
häbi ma kanda ei suuda! Mina ei teinud kaewul
mnud, kui seletasin Miinaga oma wanu tüli asju.
Tule ära, isa, see on ju häbi teise peresulasega
kiskuma hakkata! Oleks peremees üfši, oleks teine
asi. (Hakkawad minema.)

A n t s: Waata, peremees, waata, kartma hakkasiwad!
Nüüd oleks ta maotäie saanud, aga see pagana
Kõwernina —

E n n: Kasi sina tööle, Ants! Mis sina oma nina
peremeeste sekelduste jekka topid?

A n t s: Täna mind, muidu oleksid kitli pääle saanud!
(Läheb.)

E n n (minnes): Wõtaks niisugusegi elu, niisuguste naab-
ritega!

(Gesriie langeb.)

Teine waatus.

Poiste ja tüdrukute tantsupidu Ennu toas. Gesriide taga seawad ringmängu mängijad ennast ritta. Riide tõusmisega hakkawad kõik laulma ja wiibutawad lendamise wiisil lätega. Jassi on rea lõpus lonkru Dru-Kadriga kõige wiimased. *)

Wares waga linnufene
Lendas linna uulitsale:
Säält tema lendas katussele
Kõrtsimamma matussele.

Ketas, fetas, kelle rattas?
Wanamoori wofiratas;
Willad wakas, linad lakas,
Kotikangas kuke-kuuris.

Sää! nemad koonlas kupidawad,
Wihma warjus wedelewad.
Hiired lõnga lõksutawad,
Kassid kangast eietawad.

Git mind käskis eietada,
Taat mind takku nokutada:
Ei mina wiitsid eietada,
Tahtnud takku nokutada.

Wiisin willad wirga kätte,
Tafud targa naese kätte.
Wirk teeb willast wiisupaelad,
Tarf teeb tafust tanupaelad.

Ülejäädaw koju toodi,
Loogelijeks riideks loodi,
Et neist mulle ehteid teha,
Ehitada hella keha.

*) Ringmängu mängijaid võib niipalju olla, kui näiteruum lubab.

Sii mu=Peedu (vaatab aknasle): Meile tuleb veel üks inimene juurde — ei tea, kes ta peaks olema?

Dru=Kadri (läheb longates akna juurde): See on ju Jaagura-Hain! Ei tea, kuhu täna õhtul nõnda kauaks wiibis?

Ants: Mis pagan see Kõvernina jälle siit otsima tuleb? Peremees ütles küll wiimati, et ta siia tantsima ei tohi tulla, aga kas niisugune kuuleb, kui peremeest kodus ei ole? Küll ma talle täna nina teen, — tulgu aga!

Jasfi: Ma lähen ütlen emale, küll see taminema kihutab!

Miina: Jasfi, kuhu sa jooksed? No kuhu sa lähed? Tuleb ema siia pahandama, siis on täna õhtul pidu otsas.

Dru=Kadri: Jasfi, ära ole rumal, ega Hain kellegi kallale ei jookse! Ema ei lasse siis enam sind ega meid midagi mängida.

Hain (sisse tulles): Jõudu pidule! Noh, mis teie siin täna olete ära teinud juba?

Ants: Mis meie oskajime teha, ninamees puudus.

Miina: Mängijime ainult „Bares waga linnufene“.

Hain: Raske aga edasi, ega mina teid ei efsita!

Dru=Kadri: Tule ise ka kaasa, Hain!

Mängijad (hüüavad segamine): Tule kaasa! Tule — tule!

Hain: Olgu siis pääle; (wõtabad kätte kinni) mängime „Hõissa, poisid, ma lään linna . . .“ wõi midagi teist.

Sii mu=Peedu: Olgu pääle jeesama — laseme käia!

Ants: Kui seda mängida tahate, siis mina läheu ringi seast wälja! (Läheb eemale.)

Sii mu=Peedu: Ants, ära ole narr!

Lalli-Ann: Mis sul nüüd on, Ants! Mängi ühes!

Kulli-Jüri: Ega sa, Ants, tänapäevane laps ei ole?

Kalda-Leenu: Mängi ometi see kordgi kaasa!

Pupsu-Madu: Kui ei tule, ei tule — mis nõnda palju paluda? Kalda-Leenu, mis sa teda nõnda maarud?

Ants: Ei tule jah!

Pupsu-Madu: Tal on jüda täis, et Hain süia tuli. Eks te saa aru . . .

Jassji: Ants, tule jekka, mis sa niisugune oled? Ema lubas meid mängida.

Oru-Kadri (lõmberdab Antsu juurde, võtab käest kinni): Mis sa norutad, kui mängima ei tule? Vähme paari! Ara kuula ühtegi, mis Pupsu-Madu loriseb.

Miina: Sina oled ju mees, Ants! Mati olid sa tubli poisj.

Ants: Olgu siis päälegi!

Pupsu-Madu (iseeneses): Küllap Ants teab, misjuguft tuult ta ootab. Peretütar, waata see mõjub.

Hain: Noh, hakame pääle! (Mängu sees tantsitab Hain kõiki, ka Oru-Kadrid, aga mitte Miinat.)

Hõissa, poisid, ma lään linna, *)

Kus kõik suured jaksad, sinna.

Timpa, timpa, tillallaa!

Kus kõik suured jaksad, sinna.

Linnaš on mul hää elu,

Sääl ei tunne pääwalu.

Timpa, timpa, tillallaa!

Sääl ei tunne pääwalu.

*) Selle laulu wiis on J. Elkeni noodis, „Gesti Moorerahwa laulud.“

Linnaš, säääl on soojad söögid,
 Prääningud ja suhkru-koogid.
 Timpa, timpa, tillallaa!
 Prääningud ja suhkru-koogid.

Säääl woin rohkelt saia jüüa,
 Teed ja kohwi pääle juua.
 Timpa, timpa, tillallaa!
 Teed ja kohwi pääle juua.

Waatke, poisid, mis woin teha,
 Tõmban fleidi ümber feha.
 Timpa, timpa, tillallaa!
 Tõmban fleidi ümber feha.

Rübar pähe, leier taha,
 Kleidi saba maani maha,
 Timpa, timpa, tillallaa!
 Kleidi saba maani maha.

Karwa-saapad ja prunellid,
 Eks mind waata siis kõik sellid?
 Timpa, timpa, tillalla!
 Siis mina tantšin selliga.

Pärast aga tuleb aeg, mis paha,
 Sõbrad jätawad sind maha.
 Oi jah, oi jah, jah, jah, ja!
 Siis aga istud üksinda.

Walu toowad wale juukse-plettid,
 Rinda rikuvad korsetid.
 Oi jah, oi jah, jah, jah, ja!
 Enam ei tantši selliga.

Põdur, põlatud ja waene,
 Pole ja neiu, ega naene.
 Nii jah, nii jah, jah, jah, ja!
 Piil tuleb pika iluga.

Hain: Noh, mis nüüd siis tuleb tulele panna?

Dru-Kadri: Ega muud, kui hakkame keerufest tegema.

Pupsu-Uadu (iseeneses): Mis nüüd Dru-Kadri oma haige jalaga ka teiste hulgas lämberdab?

Kulli-Jüri: Ants, too aga lambakints wälja ja hakka nühkima!

Kalda-Beenu: Noh, Ants, eks sa kuulnud, mis Kulli-Jüri ütles? Too aga wiul wälja ja hakka mängima!

Ants: Mina täna ei mängi, wiuli windid on katki.

Jasfi: Urge uskuge, Ants waletab! Ma lähen toon wiuli teisest toast ära. (Läheb.)

Ants: Mina täna ei mängi!

Siimu-Beedu: Kuule, Ants, mis sa nüüd täna mõnnitad? Wõta kints kaenlasse ja tõmba nõnda, et ilm kärab!

Jasfi (tuleb wiuliga.) Näete, wiul terve nagu kell; Ants aga muidu waletab.

Pupsu-Uadu: Ants ootab palwet; tal on täna kops üle maksja läinud.

Ants: Eks Pupsu-Uadu wõi mängida, kui ta tahab? Mis teie wõite teha? — ei mängi, ei mängi!

Kulli-Jüri: Ants, ega sa enam laps ei ole?

Miina: Jga furd oled meile mänginud, mis sul täna on: Ole ikka mees! (Ants hakkab wiulit hääle leidma.)

Pupsu-Uadu (iseeneses): Küllap Ants teab, kelle käsku ta ootab.

Hain: Mis nüüd kõige enne tantfime?

Kulli-Jüri: Polka-masurka!

Siimu-Beedu: Polka!

Dru-Kadri: Kuule, Ants, tõmba õige wana „wirumagedat!“

Hain (wõtab Dru-Kadri): Wiruwaltsi jah!

Miina: Ants mängib „wiruwaltsi“ kõige paremine.
(Hain tantsitab, pääle Miina, kõik kordamööda läbi):

Hain: Tehke tööd, poisid! (Müüd wõtawad poisid tüdrukud kaenlasse ja tantsiwad kõik wiruwaltsi. Miina ei lähe kellegagi tantsima. Tants lõpeb; kõik pühivad higi palgedelt).

Pupsu=Madu: Kuule, Miina, miks ja nõnda kurb oled ja kellegagi ei tantsi?

Miina: Ma ei taha tantsida! Täna aasta eest suri mu wäike õde ära, see tuli mulle meelde.

Hain: Nüüd on õige pää soe otsas! Lähme õue jahutama!

Tantsijad: (läbisegi): Lähme, lähme — lähme!
(Kõik lähwad õue, ainult Miina jääb oma paika).

Miina: Mis sel Hainul ometi täna peaks olema? Wist tahab ta mulle kätte tasuda, et ma teda Pupsu-Kati pulma-ajal oma peiupoisiks ei wõtnud, ega temaga kirikusse ei sõitnud. Kes süüand näeb? Seda tegin ma jääl ainult jellepärast, et kartsin rahwa naeru. Ja nüüd tantsib ta wana lombaka Dru-Kadriga! Noh, mina teda ka paluma ei hakka! Tema on ikka mind korra kaewu juures juba palunud — hää, et ma jääl talle midagi wastata ei saanud. Küll ma talle täna-õhtuse tüki kufagil kätte tasun! Ja Antsul tahan kord nõnda nina wäänata, et ta mind rahule jätab. Ta lasseb oma lolli plaani juba teistel ka märgata.

Hain: (õuest tulles): Oh, õues tuli külm! Miks sina, Miina, ka õue ei tulnud?

Miina: Minu nahk ei olnud jõe. Kuule, Hain, kas see tõsi on, et sina minewa laupäewal Dru-Kadriil oled kosjad käinud?

Hain: Mina, Dru-Kadrit?!

Miina: Sina neh!

Hain: Seda lombakat?

Miina: Seda neh!

Hain: Seda rõugeharmilist?

Miina: Sedasama!

Hain: Kas tead, Miina, üks sinu peigmees, Kalts-Kaarel, jooksis minewal aastal Ülejõe-Jüri teenistusest ära ja nüüd Ants —

Miina: Uga Dru-Kadri ei olla sulle tulnud, ehk küll teda täna tagant järele wead.

Hain: Na — see on jälle üks sinu uus leidus! Ega ma find ikka ei wõta, Miina!

Miina: Kui ma sulle enne tuleksin!

Hain: Kuule, Miina, kas tantsid täna õhtul minuga?

Miina: Tantsin! (Mängijad tulewad õuest tuppa):

Dru-Kadri: Lase weel ford, Ants, wirumagedat!

Hain: Mängi wiruwaltsi! Sues sai külm. (Hain wõtab Miina ümber kiini):

Miina: Nüüd mängi, Ants, minu jaoks ka! Ma pole täna weel sugugi tantsinud. Tee lõbu!

Ants (iseeneses): Pagan teab, mis nõidus neid jälle kokku weab! (Kõik hakkawad tantsima, aga warsti jätab Ants mängimise seisma): Nüüd olen ma teile juba küllalt lõbu teinud. — hakkame korraks istemängidega pääle, et mina ka ühes mängida saan!

Kulli-Jüri: Olgu pääle . . . Waata, Ants, nüüd
oled ifka wana wiis mees!

Hain: Mis meie siis mängime?

Dru-Kadri: Teistel kõigil naesed?

Miina: Mängime raha!

Pupju-Uadu: Mängime „Ants, puhu tuli ära!”

Ants: Mängime parem pifka nina!

Täna saate alles näha, kuidas musta nina mängitakse! Neiud, teie lähete nüüd teisi tuppa ja tulete siis walima, kui ma wilega märku annan. Meist jääb üks fordamööda uksehoidjaks, sest poisja on üks rohkem. Waadake, mul on selle jooki uutmoodi wile! (Poisid istuwad pingi pääle. Ants nimetab igale ühele kõrwa hõlpe ühe neuu nime): Laskutage õige kõwasti kättega, kui keegi walesti on walinud! (Ants läheb ukse juurde ja puhub wilet. Nüüd tuldatakse ukshaawal walima ja mäng läheb wabalt kuni lõpuni. Siis lähewad poisid ära ja neiud jääwad walitawateks. Ants toimetab Hainu uksehoidjaks ja annab wile ta kätte. Ants on aga wile ära wahetanud. Ta on muidu eestimese sarnane, kuid ilma hääleauguta ja alumine ots kinni. Toru on tahma ehk kergelt ära pestawad musta wärwi täis, mis puhudes päälmisest torust puhujale wastu nägu tuleb. Neiud seawad ennast korda ja waliwab isekestis omale walijad wälja).

Miina: Noh, Hain, tõmba wile lahti, meie oleme forras!

Dru-Kadri: Hain, puhu pilli!

Hain (puhub): Mis pagana lugu see on, ei saa häält fiske! (Puhub teist korda, kus ta nägu weel enam mustaks saab. Neiud hakkawad naerma ja käsi laskutama. Poisid jooksewad ka wälja.)

Hain: Mis see on? Mis te' naerate?

Dru=Kadri: Hain, ja oled ju päris furivaim ise!

Hain: Mis, mis, mis see nüüd on? Mis te' naerate?

Kulli=Jüri: To hooh, Hain! Mis pagan fina oled teinud? Sa oled ju Ennu-rahwa kerisfel worstide kallal käinud.

Hain: Mis see nüüd on — eks öelge ometi?

Miina: Waata peeglistse, Hain!

Hain (waatab): Oh ja tuline furat! See on ju Antsu wigur. Wile oli tahma täis topitud. Ma lähen lahutan ta fondid iga ühe ise paika!

Pupsu=Madu: See on ju furadi tüff! Rumal oled, Hain, kui niisugusele jätab! Löö ta läbi saabaste maa sisse, et tühjad saapad põrandale püsti jääwad!

Hain (tahab teisi tupp Antsu otsima minna): Ma talle näitan!

Miina (ette jookstes): Kulla pai Hain, ära tee siin riidu! Mis isa siis ütleb? See oli ju nali. Mängides tehakse ikka wahest nalja. Sa oled hää pois, Hain.

Pupsu=Madu: Niisugune tegu on häbemata!

Lalli=Ann: Nüüd on meie pidu kõik rifutud!

Hain: Ma lähen ometi küsin ta käest, miks ta niisuguse tüki tegi?

Miina: Ma palun sind, Hain, jäta seekord järele!

Hain: Sinu palwe pääle jätan ma ta puutumata, aga muidu lööksin ta nupu puuhaluga tasafeks nagu naela pää! (Lüheb teisi tupp.)

Siimu=Peedu: Niisugusele paar tüffi pikki kõrwu tõmmata, küll siis teab, et teiste mängu segama ei tule!

Hain (tagasi tulles): See argpüks on putked mängima pannud ja teise ukse kaudu ära jooksnud.

Pupsu = Madu: Ega ta ilmast wälja ei lähe.

Miina: Ma toon wett ja seepi siia, pese filmad ära ja mängime edasi.

Pupsu = Madu: Lähme minema! Lähme ära koju.

Siimu = Peedu: Ärge olge lollid. Hain, Madu ja Jüri, kas meie mehed ei olegi, et niisuguse tühja asja pärast mängu seisma jätame?

Reet (hisse tulles): No mis teie siin kätsete? Mis te riidlete? Ennäe imet! (Hainu nähes) No jah, eks ma ütlen: Kuhu wana Jaagurahwa köwer . . . Eks ma ütlen: Kuhu Jaagurahwa Hain oma jalad tõstab, sääl on kohe tüli taga! Nüüd on ta filmad ka weel ära määrinud, et teda ei tun- taks! Eks ma ütlen: See tegu oli tal weel te- gemata! Katsuge et igauks koju saate!

Miina: Kas niisugust pahandust pidi tarwis olema? (Lühewad.) Häbemata Ants!

(Gesrie langeb.)

Kolmas waatus.

Ennu toas.

Miina ja Reet.

Miina on woodis haige; Reet istub woodi juures ja teeb sukka.

Miina: Ütle ometi, ema, mikspärast sa päempäewast ikka kurwemaks jääd?

Reet: Seda teeb kõik sinu haigus, isa ja Jaagu wastamisi waen ja kohtu-tee tallamine. Sumal teab kuidas see üksford löpeb!

Miina: See rõõmustab mind, ema, et sa ford ometi nõndawiisi mõtled. Seniajani kihutasid sa isa taga, et ta enne järele jätta ei tohi, kui wõit meie on.

Reet: Jah, kallid laps, ma tegin sellega iseenelele kõige suuremat kahju. Isa on muutunud; -- ta on kõige ilma ja ka minu pääle pahane.

Miina: Sull on õigus, ema, ka minu juures otsib ta põhjuseta süüd. Ma ei tohi tõstre Hainu nähes oma õues seisatada, ega all koplis laulda; kõik tegewat ma ainult Hainu pärast.

Reet: Nõnda otsib tujane meel pahanduseks põhjuseid, ehk ta küll teab, et sina Hainu lapsest saadid põlgad.

Miina: Ma ei ole eladesgi Hainu põlganud.

Reet: Mis sa nüüd räägid, Miina? Kas jampsid wõi?

Miina: Ma võin surra, sellepärast tunnistan sulle, armas ema, et meie vastastikune nõrkimine minu poolt ainult nali oli, ja ma kahetsen oma tegu. Oh, et ma seda Hainule kõik veel ära ütelda võiksin!

Reet: Kahetsemise väärt oleme meie kõik. Ma olen seda iseeneses järele mõtelnud. Ligi kakskümmend aastat on tõstre Jaak meie keskil jahvatatud wilja söönud, aga nüüd käib ta kümnete werstade tagast keskist otsimas. Riisamute ei lähe meie Jaagu poest tuletikfugi otsima, kui ka terve öö peaksite pimedas istuma. Ja seda kõik ühe tühja õunapuu pärast!

Miina: Jah, ema, nüüd on keskil halw ja poefraam mädanenud. See on kõik veel väike asi, aga—

Reet: See on kõik veel väike asi, aga, kallid lapsed, minu südames on nüüd tume aimamine, mis mulle öösel und silma tulla ei lase. Oh et see kõik mitte nõnda tõi ei oleks!

Miina: Räägi, ema, räägi, — ega ometi mina selleks põhjust ei ole andnud?

Reet: Ei, Miina! Asja-lugu on see: Meie hobune warastati ära, ja kas ei olnud Jaak, meie endine sõber, selle juures nõnumees? Jaagu maja põles maha, ja miks on meie isa viimasel ajal nii tufane? Oh Jumal küll! Oh Jumal! . . .

Miina: Ema, mis sulle nüüd meelde tuleb? Nii ülekohtufeks ei tohi meie Jaaku, ega oma kallist isa mitte pidada. Ära arwa seda!

Reet: Aga Hain? — mine usu noori inimesi!

Miina: Ei, ema, tuhat korda ei! Hain ei ole nii halw, ta on kõige parem inimene ilmas!

Reet: Mine saa nüüd aru kätte!

Miina: Hain on hää südamega pois. Ja kui ta mind peaks põlgama, siis olen mina ise selle juures süüdlane. Ma tahaksin teda näha ja tema käest kõik, kõik andeks paluda.

Reet: Sina küll minu arvamist ei usu, aga wihamatus on mehed pimedad ja wõivad kõige sügawama kuristiku sisse langeda.

Miina: Mina wõin surra selle joonega, aga püüa fina minu mälestuseks nende kõikide päale nii-palju mõjuda, et jälle hääks naabriteks saaksite. Wõib olla, ehk oleme meiegi Hainuga selle tüli juures kaas süüdlased; sest meie wastamisi pandud sõimu-nimed on tüliaegadel ka isade suus. Ema, lasse oma pää minu ligemale!

Reet: Mis ja siis tahad ütelda?

Miina: Ema, ära saa kurjaks! — Ma armastan Hainu — palawalt — kuumalt!

Reet: Kas see tõsi on, Miina, ehk sa jampsid?

Miina: See on mu südames ammu peidus seisnud, ka siis, kui meie Hainuga waenluses olime. Nüüd ei suuda ma seda saladust, — wõib olla, — enesega hauda wiia, sellepärast awaldan üksi sinule, ema, et ma päale Hainu ühtegi teist meest ei wõta, kui weel haiguselst pääsen! Ja minu haigus tuleb küll osalt sellest, mis ma julle praegu awaldasin. Ma armastan Hainu ja kardan, et teie awalik waen teda minult ära rööwib.

Reet: Jää rahule! — Kui isa linnast ahukati juurest koju tuleb, siis püüan teda lepitada; Sa oled liig nõrk. Katsju wähe magada. Mina lähen natukeseks wälja toimetama. (Käheb. Hain tuleb teiselt poolt):

Teine etendus.

Hain ja Miina.

Miina: Hain, fina fiin!

Hain: Miina! Kas sa ikka haige oled?

Miina (hnutab käe teki alt): Tule ligemale, Hain ja anna mulle lepituseks k si!

Hain: (ligemale astudes): Miina! Anna andeks, saa terweks!

Miina: Anna andeks, Hain, et ma find olen kiusanud — see oli ilma wihawaenuta! Anna mulle andeks, wõib olla, ehk ma selle joonega suren!

Hain: Miina, sa ei tohi surra! Saa terweks ja ole minu! Miina, ma armastan find ammu, ammu juba!

Miina: Jah, Hain, ma tahan terweks saada, nüüd — nüüd, kus ma seda tean.

Hain: Et ma find juba fiis armastasin, kui üheskoos foolis käisime, ehk find küll wabest tee p alt lumesse lükkasin. Kas sa tahad minu oma olla, Miina?

Miina: Jah, ma olen sinu, ja wõib olla, et see teadmine mind warsti ka terweks teeb; aga katstu oma poolt wanemaid lepitada! (Reet tuleb h se).

Kolmas etendus.

Endised ja Reet.

Hain (tõuseb kokkunnult üles):  ra pane pahaks, Miina ema, et ma haiget Miinat waatama tulin! Isa

läks õpetaja juurde, ja nõnda võisin ma salajalt
siia tulla. Mul on kahju — (Tahab minema hakata.)

Reet: Jää siia, Hain, ja ole meile seltsiliseks! Siin
oled ja lapsepõlves Miinaga päevade kaupa män-
ginud, ja nüüd?! Oh Jumal, et see kõik nõnda
vastuoksa on läinud! Enn on praegugi ahukati
juures. Ja kui hääd sõbrad meie olime!

Hain (astub Miina juurde): Ma tahan kõik teha, et wa-
nemad ära leppiksid. Ma olen rõõmus, et minu
ema süda leppimise järele igatseb.

Miina: Tee seda, Hain! (Enn astub kisse.)

~~~~~

Neljas etendus.

Enn ja endised.

Enn: Säh, sulle! Wanad käiwad kohut ja noored —

Reet (iseeneses): Paraku, kui nüüd jälle tuli lahti ei
lähe!

Hain (wastu minnes): Leppige ära naaber, — Ma palun
südamest — leppige ära! Mõtelge oma endise
sõpruse peäle!

Enn (lahkelt): Wõi leppida — waata ikka, waata —
wõi leppida! (Jaak astub kurewa nööga kisse; Miina kardab
tuli ja peidab pea teki alla.)

~~~~~

Viies etendus.

Endised ja Jaak.

Jaak: Hain, sina siin! Säh, sulle! Wanad käiwad
kohut ja noored —

Enn: Noh, wana naaber, fina oled wist tee päält ära ekfinud?

Sain: Leppige ära, isad, ma palun südamest, leppige ära!

Jaak: Ei, naaber, ma ei ole mitte ekfinud — ma tulin praegu õpetaja juurest.

Enn: Noh?

Jaak: Õpetaja seletas palju, ta noomis mind ja saatis mind sinu juurde. Mu süda on wäga rõhutatud!

Enn: Ja mina tulin jälle praegu ahufati juurest.

Jaak: Noh!

Enn: Kas tead ka, naaber, mis ahufat ütles? Ta ütles, et meie asi tühja lähed ja meil mõlematel kaksjada rubla kohtukulusid kanda tuleb.

Reet. Jumal tänatud, et see mitme-aastane kohtukäimine üksford ometi lõpeb! Leppige ära ja jääme jälle nagu enne olime! Kas see õuna-puu-räbal seda wäärt on?

Enn: Kas fina ka selles nõuus oled?

Jaak (nultes): Enn, kas tead, rahwas räägib, et mina olla lastnud sinu hobuse ära warastada? Uu—uu—uu! Nii jõledaid mõtteid ei ole mul eladesgi olnud.

Enn: Rahwas räägib ka, et mina sinu maja põlemise juures süüdlane pean olema. Uu—uu—uu! Kas meie, wana inimeste, kohta niisugusid juttusid peaks tarwis olema?

Reet: Urge kurwastage ühtegi! Kes seda ometi peaks uskuma?

Jaak: Ma oleksin juba ammu lepitust pakkunud, aga see kange süda —uu—uu—uu! (Ants pistab pea ukle wahelt sisse ja wahib tigidalt.) Nüüd on õpetaja ometi selle murdnud! Uu—uu—uu!

Enn: Ka mina tahtsin lepitust, aga süda ei annud järele. Uu—uu—uu!

Reet: Kuule, Jaagu-rahwa isa, jäta kurwastus järele! Kõik wõib weel hääks muutuda!

Hain: Kallid isad, leppige oma laste õnne pärast ära! Mina ja Miina armastame üksteist, aga teie waenus teeb meid õnnetumaks. Miina isa, mina tahan sulle wäimeheks tulla, kui ma seda wäärt olen!

Jaak: Lepime ära, Enn! Enn, lepime ära! See on Jumala käsk.

Enn: Lepime jah ära, Jaak! (Annawad kätt.) Kas see tühi raja pääl kaswaw õunapuu meie tüli maksab?! Ära enam nuta, Jaak! Tröösti ennast ja ajame mõistlikku juttu!

Reet (waatab Miina poole, kes ennast käe najale on toetanud): Tänu Jumalale, et rõõmu- ja rahupäike kord jälle üle meie talude ja üle minu haige lapse paistab.

Enn: Hain, sa oled kuldawäärt pois, sinu läbi on lepitus tulnud ja ju isa on ka kuldawäärt mees. Wõta Miina omale, kui surm ta üle jätab. See oli ju minu ammune nõuu, enne pahandust. Et see kõik nõnda sassis pidi minema!

Reet: Noh, Hainu isa, lähme nüüd kõik haiget Miinat vaatama! (Lühwad woodi juurede):

Hain: (Miinale): Saa terveks, Miina, ja oled nüüd minu! See oli ammugi minu nõuu. Sinu wänemate luba teeb meid õnnelikuks. Surm ei tohi find minult riisuda!

Jaak: Kuule, sõber Enn! Anna oma käsi siia ja kuula, mis minu ammune nõuu oli. Hain võib Miinat wõtta. Meie sõpruse ja suguluse sidemeks olgu kahe suure frundi ühendus. Mina kingin oma koha Hainule, liidame kohad nõnda kokku, et see neljasajarublane õunapuu kesk suurte frunti jääb, siis ei tule tema pärast piiritüli.

Reet: Tänu Jumalale! Kas kuuled, Miina? Ole õnnelik, ja saa terveks! See oli ju siis minu nõuu, kui teie Hainuga alles lapsed olite.

Enn: See on õige, armas Jaak! Ega meie oma wara hauda kaasa ei wõta. Ka mina annan oma liikumata waranduse kõik Miinale. See oli minu ammune nõuu.

Ants: Kuule peremees, ma ütlen sulle, et ma tulewasest nädalast saadik siin enam ei teeni! See oli siis minu ammune nõuu.

Enn: Sellest räägime teine kord.

(Eestide langed.)

Lõpp.

